

sem se sešel z dvanajsterico ali še večjim številom zemljiških agentov, ki so si na moč prizadevali mi kaj prodati in kaj mi niso vsega pripovedovali. Ti zemljiški agentje sestavljajo poseben razred v Ameriki katerega nikakor ne poznamo pri nas doma. Vsi so spretni in izkušeni govorniki, ki nikdar za besedo niso v zadregi. Nikjer na svetu mešetarstvo in agentstvo ni tako razvito kakor v Ameriki. Nobena kupčija se tukaj ne izvrši brez mešetarja, ki navadno plačilo dobi od obeh stranij. V novih krajih, ki se še le naseljujejo in se še ni našlo nobeno merilo za ceno lastnine, ki prehaja pogosto iz roke v roko je za te gospode pravi raj. Hitro zvedo, kje se začenja zanje tak zemljiški boom in prilete kakor jastrebi na mrhovino. Južna Florida in posebno njeno središče grofija Orange je od njene osnove 1881. leta do nastopa rumene mrzlice leta 1888. bila za agente tak raj. Priseljenci so prihajali od vseh stranij in lastnina se je dražilo ne le slednji dan, da rekli bi vsako uro. Od 800 ljudij leta 1881. se je prebivalstvo pomnožilo na 40.000. V tem času so si agentje in špekulantje nabrali ogromne svote denarja. Mnogi iz med njih so prišli semkaj peš brez centa (krajcarja) v žepu, ali tukaj so se vozili v kočijah, živeli jako potratno, denar so kar razmetavali. Vse to so plačevali neskušeni naseljenci, ki so prihajali semkaj iz družih Zjedinjenih držav in iz Anglije in so jim prihajali v kremplje. Prekrasne izdane knjižure z velikimi in malimi zemljevidi so kar preplavljale severne kraje v več deset tisoč izvodih. V njih se je pisalo, da je le treba vtakniti v zemljo pomarančno drevesce, pa v dveh ali treh letih že donaša vsaj po 100 dolarjev na leto. Leta so se v takih brošurah kar spremenila v mesece in stroški so kar zginili v sladkih ustih zemljiških agentov. Bajni dohodki so se obetali v bližnji bodočnosti. Pri tem je pa še podnebje skrajno ugodno, jednako merno brez prevelike vročine, posebno ugodno za ljudi, ki so si kako z delom oslabeli zdravje na severu. Pogosto je celo mene tak lepo govoreč agent poteč se in prav pekoč se pod navpičnimi žarki tropičnega solnca mi hladnokrvno dokazoval, da je po leti v Floridi dosti zdravejše in prijetnejše nego po zimi.

Amerikanci so skrajno previdni in preudarljivi v navadnih stvareh, ali hitro se dajo vjeti na vsako novost. Špekulativni duh je pri njih bolj razvit kakor pri katerem koli narodu in vse še neobjasnjeno jih posebno mika. Sivi starci, ki so vse svoje življenje vspešno delali na kakem poprišču, se dajo lahko vjeti, če se pokaže kaj novega, kar obeta naglo obogatitje. Mnogo tisočev se je lotila „pomarančne gorečnice“; popustili so poprejšna bivališča in svoja dobro splečujoča se podjetja in prišli v Florido z rodbinami, naselili se v gozdih in nasadili pomaranče ter čakali sadu. Leta 1883. in 1884. je prišlo toliko priseljencev, da za nobeno ceno ni bilo dobiti pomarančnih drevesc

za sajenje, cena je jim poskočila na pet dolarjev za drevesce in vagone za vagonmi so jih privažali iz Lujizijane in Kalifornije. Cena za zemljo se je povišala od 3 do 5 dolarjev za akr 1884. leta do 100. 150 in celo 250 dolarjev za akr 1887. leta. Majhna sela osnovana leta 1884.; kakor glavno mesto grofije Orange Orlando, zrastle so v mesta z desetisoči prebivalci, v katerih so se neznano podražila dobra mesta za grajenje hiš. Ko sem v juniji 1881. leta prišel v Orlando je bila še le dvanajstotica hiš in se je sodišče za novo grofijo še le zidalo. Ponujali so mi 160 hektarov zemlje poleg sodišča za 1500 dolarjev. Bil je še sam gozd, samo koli in klini projektovane železnice bili so jedino znamenje civilizacije, Tedaj sem se jaz odrekel ali 1887. leta stala je ta zemlja že čez milijon dolarjev, in dobra mesta, 25×75 čevljev obsegujoča, so se prodajala po 10.000 dolarjev. Ko je pa leta 1887. rumena mrzlica opustošila Tampo, leta pozneje pa Jacksonville je Orlando trpel še več nego ti dve mesti. Polovica hiš je bila prazna, zavarovalnice niso hotele zavarovati pošlopj, prodati kaj za kako ceno je bilo popolnoma nemogoče, bogatini so naenkrat bili berači, večina špekulantov je popolnoma propala; samo nekateri so se ohranili, ki se niso predaleč izpustili v špekulacije. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Bankovci od aluminija. Znani veliki industrijec Henry Bessmer priporoča, da bi napravili bankovce od aluminija. Ta kovina je lahka in se rada ne topi in ne zgori. Papirnatih bankovcev mnogo pri požarih uniči ogenj. Tako se je poslednjih 30 let za 25 milijonov goldinarjev bankovcev bilo tako uničenih. Pri aluminiji bi ne bilo take nevarnosti.

Usmrtenje s plinom. Ker se usmrtenje zločincev v Ameriki z elektriko ni dobro obneslo, priporočajo nekateri, da bi za naprej obsojence na smrt usmrtovali s svetilnim plinom. Zaprli bi ga v trdo zaprto sobico, v katero bi izpustili svetilni plin, kateri bi obsojenca hitro omamil in zadušil. Čutil bi ničesa drugega ne, kakor malo neprijeten smrad.

Ognjenik oživil. V Čilu v južni Ameriki začel je nakrat brizgati 1709 metrov visok ognjenik Calbuca, o katerem se je mislilo, da je že davno ugasnil. Lava je že pritekla na podnožje gore.

Novice.

Dopisi.

Iz Zeleznikov, 9. januarija 1894. (Raznoterosti.) Prestopili smo prag novega l. 1894. „Vsak čas ima svoje cvetke“, pravi stara prislovica, in to se potrjuje tudi pri nas. Mraza imamo zadosti, snega ravno za pravo silo in potrebo; — letos se pa drenja tudi še tretja nadloga vmes, „Influenca“ namreč. Do letos nam je v naših krajih ta „ne bodi je treba“ bolezen prizanašala, a prišla je zdaj tudi v našo dolino in nastopa tu pa tam precej strogo tako pri odraslih, kot pri otrocih. Smrti vendar noče imeti za tovaršico, vsaj pri nas ne. In poslednjega smo zadovoljni. Imamo pa, hvala Bogu, zdaj tudi zopet enkrat zdravniško pomoč, stalno v našem kraju, s čimer nam je na moč vstreženo. Ali je tega pač treba, da trpimo v